

Příloha č. 2 ke stanovisku

zástupkyně veřejného ochránce práv ve věci záplavových území

Výňatek ze závazné části Plánu oblasti povodí Dyje pro území kraje Vysočina

2.2 Správné postupy k dosažení cílů v oblasti ochrany před povodněmi a negativními účinky sucha v oblasti povodí Dyje

* podporovat akumulaci vodohospodářské funkce krajiny jako prevenci proti velkoplošným povodním prostřednictvím zvyšování retenční kapacity území a zpomalením odtoku vod z území, která je rovněž vhodným adaptačním opatřením proti suchu v případě budoucího nepříznivého vývoje klimatu,

* při stanovení návrhového průtoku (Q) protipovodňových opatření vycházet z koncepčních dokumentů týkajících se protipovodňové ochrany na území dotčených krajů a dále z hodnot doporučené zabezpečení ochrany podle pravděpodobnosti opakování povodňového nebezpečí maximálně do úrovně:

- pro historická centra měst, historickou zástavbu $\geq Q100$

- pro souvislou zástavbu, průmyslové areály $\geq Q50$

- pro rozptýlenou obytnou a průmyslovou zástavbu a souvislou chatovou zástavbu $\geq Q20$

- pro izolované objekty - individuální ochrana s přihlédnutím k počtu obyvatel zaplavovaného území, k hodnotě majetku a možné výši škod při povodni a k hloubce záplavy a rychlosti proudění v ní.

* při zajištění ochrany lidských sídel proti povodním pomocí ochranných hrází se u nich doporučuje volit návrhový průtok na Q100, aby se minimalizovalo možné přelití hrází a jejich následného porušení, a tak se předcházelo nebezpečí vzniku povodňových škod na chráněném majetku, případně ohrožení lidských životů z povodňové vlny vzniklé porušením ochranných hrází,

* navrhování preventivních opatření pro ochranu před povodněmi provádět na podkladě studií odtokových poměrů, ekologických charakteristik vodních toků a na základě rizikové a finanční analýzy posuzující náklady a užítky těchto opatření,

* v aktivní zóně záplavového území postupovat při povolování staveb v souladu s ustanovením § 67 zákona č. 254/2001 Sb. o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, usilovat pokud možno, o odstranění všech stávajících objektů existujících ke dni stanovení záplavového území vodoprávním úřadem z aktivní zóny záplavového území,

* v záplavovém území mimo aktivní zónu povolit realizaci nových staveb pouze v zastavěném území s tím, že tyto stavby nesmí být podsklepené a přízemní podlaží bude vyvýšeno nad okolní terén. V záplavovém území zásadně neumísťovat rizikové objekty typu bytová výstavba, nemocnice, domovy důchodců či školní a předškolní zařízení. Takové rizikové objekty by také neměly být umístovány bezprostředně za vysokými ochrannými hrázemi ($h > 2$ m), v případě, že se takové objekty navrhuje pod ochranou vysokých hrází, je nutné tuto skutečnost při jejich projektování zohlednit,

* záplavová území, kde se dosud nenachází žádná zástavba, udržet bez staveb pro možnost rozlivu velkých vod a nepovolovat zde žádné nové stavební objekty vedoucí k postupné urbanizaci těchto prostorů,

* usilovat o budování dalších vhodných prvků v systémech předpovědní povodňové a hlásné služby a o modernizaci informačních systémů předpovědní povodňové služby a hlásné služby,

* zamezit dlouhodobému skladování odplavitelného materiálu v záplavovém území,

* pokud jsou náklady na protipovodňová opatření srovnatelné nebo vyšší než hodnota ochráněného majetku, prosazovat raději možnost vykoupení veškerých nemovitostí v ohroženém území pro umožnění neškodného rozlivu velkých vod,

* komunikace v záplavových územích realizovat buď v úrovni stávajícího terénu, nebo s dostatečně kapacitními inundačními mosty a propustky pro umožnění plynulého proudění vyběžených velkých vod,

* inženýrské stavby nadzemní i podzemní vést v souběhu s vodním tokem minimálně 6 m a více od břehových hran vodních toků, u ohrázaných toků alespoň 8 m a více od vzdušných pat hrází,

* pomocí jednoduchých i komplexních pozemkových úprav přispívat ke zvyšování retenční schopnosti krajiny prostřednictvím vodohospodářsky a protierozně vhodných úprav struktury pozemků, například změnami kultur a způsobu hospodaření v ploše povodí, vytvářením retenčních prostor, zasakovacích pásů, příkopů a všech ostatních protierozních opatření,

* u staveb většího rozsahu, které výrazně změní zasakování a přirozený povrchový odtok dešťových vod, vyžadovat již ve stádiu územního plánování a projektové přípravy taková řešení, aby nedocházelo k negativnímu ovlivnění odtokových poměrů ve vodních tocích urychleným odtokem velkého množství dešťových vod, například budováním retenčních nádrží, zasakovacích příkopů a jiných vhodných opatření pro hospodaření s dešťovými vodami,

* veškeré nezbytné stavby dopravní a technické infrastruktury v záplavových územích projektovat a provádět tak, aby jejich nepříznivý vliv na odtokové poměry byl co nejmenší,

* nezbytná přemostění provádět prioritně kolmo na vodní toky, vzhledem k charakteru říční sítě v oblasti povodí Dyje vyžadovat vždy jedno mostní pole přes vlastní koryto vodních toků se založením opěr až za břehovými hranami a s převýšením spodní hrany nosné konstrukce minimálně 0,5 m nad úroveň stoleté vody. Pokud vzhledem k místním poměrům není možno požadované převýšení nad stoletou vodou splnit, je nutno výškově situovat přemostění alespoň 0,5 m nad návrhový průtok koryta, u neupraveného koryta tak, aby v minimální míře vzdouvalo velké vody,

* respektovat budoucí možnost negativních vlivů klimatických změn a s tím spojených změn četnosti výskytu a intenzity extrémních hydrologických jevů, tj. jak povodní, tak i období sucha, a tuto skutečnost zohlednit při rozdělení prostorů vodních nádrží a při návrzích funkčních objektů vodních děl.

Výňatek z ostatních závazných částí plánů oblastí povodí (Horní Vltavy, Dolní Vltavy, Horního a středního Labe) pro území kraje Vysočina

2.2 Správné postupy v oblasti ochrany před povodněmi a negativním účinkem sucha

* podporování akumulací vodohospodářské funkce krajiny jako prevence proti velkoplošným povodním prostřednictvím zvyšování retenční kapacity území

a snižování odtoku a jako prevence proti suchu v rámci adaptačních opatření proti nepříznivému vývoji změny klimatu,

- * preventivní opatření pro ochranu před povodněmi provádět na podkladě studií odtokových poměrů, ekologických charakteristik vodních toků a na základě rizikové a finanční analýzy posuzující náklady a užítky těchto opatření,

- * záplavové území, kde se dosud nenachází žádná zástavba, ponechat pro možnost rozlivu velkých vod a nepovolovat zde žádné nové objekty zvyšující urbanizaci těchto prostorů.

- * pokud je náklad na protipovodňové opatření srovnatelný či vyšší než hodnota ochráněného majetku, prosazovat možnost vykoupení veškerých nemovitostí v záplavových územích pro umožnění neškodného rozlivu velkých vod,

- * pomocí komplexních pozemkových úprav zvyšovat retenční schopnosti krajiny prostřednictvím změny kultur a hospodaření v povodí, vytvářením retenčních prostor, zasakovacích pásů, remízků apod.,

- * realizace technických adaptačních opatření na předpokládané klimatické změny a s tím spojené změny četnosti výskytu i intenzity extrémních hydrologických jevů, tj. jak povodní, tak i období sucha, a zohlednění tohoto při rozdělení prostorů a při návrzích funkčních objektů vodních děl,

- * zkvalitnění hlásné a předpovědní služby,

- * zvyšování povědomí o nebezpečí povodní u ohroženého obyvatelstva, zlepšení praktických znalostí při zvládnutí povodňového nebezpečí a zkvalitnění jejich součinnosti s povodňovými orgány a složkami integrovaného záchranného systému,

- * zlepšení součinnosti účastníků povodňové ochrany včetně poskytování včasných, kvalitních a aktuálních a dostupných informací a zkvalitnění komunikačních systémů,

- * zdokonalení legislativních a ekonomických nástrojů souvisejících se zabezpečením preventivních opatření,

- * zdokonalení podkladů o rozsahu povodněmi ohrožených území včetně související infrastruktury, o charakteristikách průběhu povodní, povodňovém riziku a jeho zvládnutí,

- * omezování aktivity v záplavových územích zhoršující odtokové poměry a zvyšující povodňová rizika.

- * při návrhu preventivních protipovodňových opatření hledání vhodné kombinace opatření v krajině zvyšujících přirozenou akumulaci a retardaci vody v území a technických opatření ovlivňujících průtoky a objemy povodňových vln,

- * používání takových způsobů hospodaření na zemědělské a lesní půdě, aby nedocházelo ke zhoršování retenční schopnosti půdy a negativnímu ovlivňování vodního režimu v krajině; k tomu připravení a zavedení odpovídajících ekonomických nástrojů,

- * využití dostupných finančních podpor z relevantních národních programů i finančních zdrojů Evropské unie ke zlepšení prevence před povodněmi v ohrožených územích,

- * zlepšování technického stavu vodních děl a jejich provozu s ohledem na povodňovou ochranu,

- * podporování zapojení odborných institucí relevantních oborů do mezinárodní spolupráce se záměrem zlepšovat ochranu před povodněmi jak v rámci evropské spolupráce, tak k efektivnímu přenosu know-how,

- * koordinace plánů ochrany před povodněmi v rámci mezinárodních povodí.